

Imaginistinen kaupunki

T o m i H u t t u n e n

Moskovassa lokakuun vallankumouksen jälkeisinä vuosina huomiota herättäneet imaginisti-runoilijat julistivat vuoden 1918 *Deklaratsijassaan* futurismin kuolleeksi, metaforan runoutensa ainoaksi itsetarkoitukseksi ja itsensä ainoiksi todellisiksi formalisteiksi venäläisen avantgarden kultakautena:

Kaikki sisältö taideteoksessa on yhtä tyhmää ja järjetöntä kuin lehtileikkeet taulun pinnalla. Me saarnaamme kaikkein selkeintä ja täsmällisintä taiteiden toisistaan erottamista, me puolustamme taiteiden differentiaatiota. Me emme kehota kuvaamaan kaupunkia, maaseutua, nykyhetkeä tai menneitä aikoja. Tämä kaikki liittyy sisältöön, se ei meitä kiinnosta, siitä huolehtivat kriitikot. Kuvaa, mitä kuvaat, mutta tee se kuvien nykyisellä rytmillä. Me puhumme nykyisestä, koska emme tunne mennyttä...

Julistus oli äänekästä, sisältö oli unohdettava tyystin. Mutta kuitenkin imaginistit olivat urbanisteja, he kuvasivat kaupunkiaan, 1910-20 -lukujen taitteen boheemi-Moskovaa. Tästä osoituksena oheiset imaginistien teokset: Anatoli Mariengofin runoelma *Aurinkojen konditoria*, Vadim Šeršenevitšin *Kuvakatalogi* ja Sergei Jeseninin *Kapakka-Moskova*. Etenkin Mariengof ja Šeršenevitš kirjoittivat kaupungista ranskalaisten urbanistien ja maanmiehensä Vladimir Majakovskin hengessä, mutta koska futurismi oli julistettu kuolleeksi, ei moinen rinnastus voinut tulla heidän mieleensäkään.

Mariengofin ja Šeršenevitšin kaupunkikuvaukset sisältävät kuitenkin silmiinpistävän imaginistisen efektin. Tavoitellessaan kumouksellisen kaupungin kiihkeyttä ja dynamiikkaa he eivät käytä ainuttakaan verbiä, sillä verbi oli runouden umpisuoli, kuten Šeršenevitš luonnehti vuonna 1920. Predikaatin puuttuminen siirtää kuvien synnyttämisen tekstin lukijalle: lukijan on muodostettava kah-

den rinnastetun kuvauksen välille syy-yhteys eli predikaatio. Imaginistinen kaupunki on kuva, joka rakentuu lukijan mielessä hyvin paljon samalla tavoin kuin mykkä elokuva. Elokvateoriasta tuttu *montaasi* on käsite, jota imaginistit eivät käyttäneet, mutta joka on avain paitsi heidän runouteensa, myös Anatoli Mariengofin fragmentaariseen proosaan (romaanit *Kyynikot* ja *Romaani vailla valhetta*). Analogiat löytyvät Dziga Vertovin, Sergei Eisensteinin ja Lev Kulešovin elokuvista. Imaginistien kuvataidesiipeen kuuluivat mm. Boris Erdman ja Georgi Jakulov, jonka taidetta Silvia Burini erittelee oheisessa artikkelissaan ”Kaupunki ja kabaree”.

Imaginistit olivat poikkeuksellinen ryhmä 1910-20 -lukujen taitteen Moskovassa. He omistivat pari kirjallisuuskahvilaa, *Liliput*-elokuvateatterin, kustantamon, lehden ja oman kirjakaupan. Tämä kaikki oli mahdollista, koska yksi heistä – Rjurik Ivnev – toimi sivistysasiain kansankomissaari Anatoli Lunatšarskin sihteerinä. Samaan aikaan maassa oli hätätila, nälänhätä, paperipula ja kansalaisista. Imaginistit kulkivat silinterihatuisia, kun lippalakit olivat muotia kansan parissa. He julistautuivat individualisteiksi kollektivisimin keskuksessa.

Imaginisti-dandyt tekivät kaikkensa erottuakseen ympäröivästä todellisuudesta, kansasta ja rakentuvasta neuvostoyhteiskunnasta ja sen kulttuurista. He kielsivät manifesteissaan niin realismin, symbolismin kuin futurisminkin, kaikki edeltäjänsä ja aikalaisensakin. Mariengof haukkui järjestään kaikki nykyrunouden suuntaukset toimittamassaan imaginisti-lehdessä *Gostnitsa dlja putešestvujuštih v prekrasnom*.

Imaginistien aikaansaama meteli kaikui Moskovassa aina 1920-luvun puoleenväliin, kunnes ryhmä ajautui erilleen, Jesenin teki itsemurhan, runous kääntyi proosaksi, runoilijat siirtyivät elokuvaalalle ansaitsemaan käsikirjoituksilla. Oli vähitellen parempi alkaa pitää pienempää suuta.